

Kurs: Speciallärarens yrkesspecifika kompetenser, specialisering mot synskada, 30hp, AN
Kurskod: UQ2LYS
Institution: Specialpedagogiska institutionen
Beslut: Denna litteraturlista är fastställd av institutionsstyrelsen 2018-06-13 och gäller fr.o.m. termin HT18.

Obligatorisk litteratur

Delkurs 1: Synnedsättning ur olika perspektiv, 7,5hp

Blohmé, J., & Tornqvist, K. (1997). Visual impairment in Swedish children. III. Diagnoses. *Acta Ophthalmologica Scandinavia*, 75, 681–687.

Blohmé, J., Bengtsson-Stigmar, E., & Tornqvist, K. Visually impaired Swedish children. Longitudinal comparisons 1980 – 1999. (2000). *Acta Ophthalmologica Scandinavia*, 78, 416-420.

Bäckman, Ö., Fellenius, K. & Inde, K. Återblickar: mer än 40 år av svensk synhistoria. Karlstad: Indenova.

de Verdier, K. (2018). *Children with blindness: Developmental aspects, comorbidity and implications for education and support*. Specialpedagogiska institutionen, Stockholms Universitet. *Kommande doktorsavhandling. Kappan är obligatorisk litteratur.**

de Verdier, K., Ek, U., Löfgren, S., & Fernell, E. (2017). Children with Blindness –

Major Causes, Developmental Outcomes and Implications for Habilitation and Educational Support: a two-decade, Swedish Population-based Study. *Acta Ophthalmologica*. Epub ahead of print. doi: 10.1111/aos.13631.

Dutton, G & Bax, M. (2010). *Visual impairment in children due to damage to the brain*. Blackwell Publishing. ISBN-13: 978-1898683865.

Specialpedagogiska institutionen

Ek, U. (2008). *Children with visual disorders*. Psykologiska institutionen, Stockholms Universitet. Modifierad version av kappan till doktorsavhandling.*

Ek, U., Fernell, E., Jacobson, L., & Gillberg, C. (1998). Relation between blindness due to retinopathy of prematurity and autistic spectrum disorders: a population-based study. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 40, 297-301.

Ek, U., Fernell, E., & Jacobson, L. (2005). Cognitive and behavioural characteristics in blind children with bilateral optic nerve hypoplasia. *Acta Paediatrica*, 94, 1421-6.

Gillberg, C. (2010). The ESSENCE in child psychiatry: Early Symptomatic Syndromes Eliciting Neurodevelopmental Clinical Examinations. *Research in Developmental Disabilities*, 31(6), 1543-1551

Lagerkvist, B & Lindgren, C. (2012). *Barn med funktionsnedsättning*. Lund: Studentlitteratur AB.

Ygge, J. (2011). *Ögat och synen*. Stockholm: Karolinska Institutet University Press

*Läggs ut på Mondo.

Valbar litteratur

Valfria artiklar tillkommer inför litteraturseminarium.

Obligatorisk litteratur

Delkurs 2: Didaktiska villkor för elever med synnedsättning 15 hp

Aasen, G., Nærland, T. (2014). Enhancing activity by means of tactile symbols: a study of a heterogeneous group of pupils with congenital blindness, intellectual disability and autism spectrum disorder. *Journal of Intellectual Disabilities* 18 (1), 61–75.

Specialpedagogiska institutionen

- Aasen, G, Nærland, T. (2014). Observing the use of tactile schedules. *Journal of Intellectual Disabilities, 18*(4), 315–336
- Ahlberg, A. Csocsán, E. (1999) How Children who are Blind Experience Numbers. *Journal of Visual Impairment and Blindness, 93*(9), 549-560.
- Cahill, H., & Linehan, C. (1996). Blind and partially sighted students' access to mathematics and computer technology in Ireland and Belgium. *Journal of Visual Impairment & Blindness, 90*(2), 105.
- de Verdier, K., Fernell, E. & Ek, U. (2018). Challenges and Successful Pedagogical Strategies: Experiences from Six Swedish Students with Blindness and Autism in Different School Settings. *Journal of Autism and Developmental Disorders, 48*, 520-532.
- Fellenius, K. (1996). Reading competence of visually impaired pupils in Sweden. *Journal of Visual Impairment & Blindness, 90* (3), 237-246.
- Fellenius, K., Ek, U., Jacobson, L. (2001). Visual and cognitive development and reading achievement in four children with visual impairment due to periventricular leukomalacia. *International Journal of Disability, Development & Education, 48*(3), 283-302.
- Fruchterman, J. (2008). Accessing Books and Documents. In M. A. Hersh & M. A. Johnson (Eds.) *Assistive Technology for Visually Impaired and Blind People* (pp. 555–580). London: Springer. doi:10.1007/978-1-84628-867-8
- Fuglerud, K. S., & Solheim, I. (2008). *Synshemmedes IKT - barrierer*. Norsk Regnesentral.
- Gibbons, R. (2005). Guidelines for teaching students with visual impairments and autism spectrum disorders. In: Pring L, editor. *Autism and blindness: research and reflections*. London: Whurr Publishers Ltd. pp158-180.
- Guerette, A. R., Lewis, S., & Mattingly C. (2011). Students with Low vision Describe

Specialpedagogiska institutionen

their Visual Impairments and Visual Functioning. *Journal of Visual Impairment and Blindness*, 105, (5), 287-298.

Holsanova J. (2016): Kognitiva och kommunikativa aspekter av syntolkning. I:
Holsanova, J. Andrén, M. & Wadensjö, C. (Eds.): Syntolkning – forskning och praktik.
Lund University Cognitive Studies 166/ Myndigheten för tillgängliga medier, rapport
nr. 4, s. 17–27. ISBN 978-91-981060-9-1. Går att ladda ner på
http://www.lucs.lu.se/LUCS/166/LUCS_166.pdf

Jones, B. A., & Hensley-Maloney, L. (2015). Meeting the needs of students with
coexisting visual impairments and learning disabilities. *Intervention in School and
Clinic*, 50(4), 1-8.

Jordan, R. (2005). Educational implications of autism and visual impairment. In: Pring L
(Ed). *Autism and blindness: research and reflections*. London: Whurr Publishers Ltd.
pp142-157.

Klingenberg, O. G. (2012). Conceptual Understanding of Shape and Space by Braille-
Reading Norwegian Students in Elementary School. *Journal of Visual Impairment &
Blindness*, 106(8), 453–465.

Klingenberg, O. G. (2013). *Matematikk og elever som bruker punktskrift i opplæringen:
En kartlegging av elevgruppen i forhold til undervisningsnivå gjennom førti år, og en
ybdestudie av geometrilæring med tre elever i grunnskolen*. Fakultet for
samfunnsvitenskap og teknologiledelse Pedagogisk institutt: NTNU, Norwegian
University of Science and Technology, Department of Education. OBS: Endast artikkel
IV är obligatorisk kurslitteratur.

Larsson, A., & Eng, M. (2017). *Räkna med abakus - handledning*. Umeå:
Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Macintyre-Beon, C., Mitchell, K., Gallagher, I., Cockburn, D., Dutton, G., & Bowman, R.
(2012). My Voice Heard: The Journey of a Young Man with a Cerebral Visual
Impairment. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 106 (3), 166-176

Specialpedagogiska institutionen

Millar, S. (1997). *Reading by touch*. Sid. 35-37 (The composition of braille patterns); 56-58 (Hand movements in reading: measures, functions and proficiency); 67-97 (Which hand is best for braille?). London: Routledge.

Nordberg, I. (2013). "Jag måste ju klara skolan" *En intervjustudie med sex ungdomar med cerebral synnedsättning*. Examensarbete Specialpedagogprogrammet. Stockholms Universitet, Specialpedagogiska institutionen.

Punktskriftsnämnden. (2010). *Punktskriften och dess användning*.

Punktskriftsnämnden, (2012). *Svenska skrivregler för matematik och naturvetenskap*. Stockholm: Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Punktskriftsnämnden. (2009). *Svenska skrivregler för punktskrift*.

Roman-Lantzy, Christine (2007). *Cortical Visual Impairment. An Approach to Assessment and Intervention*. AFB Press.

Rogers, S. (2007). Learning braille and print together- the mainstream issues. *The British Journal of Visual Impairment*. 25 (120), 120-132.

Rosenblum, L. P., & Herzberg, T. S. (2015). Braille and Tactile Graphics: Youths with Visual Impairments Share Their Experiences. *Journal of Visual Impairments & Blindness*, 109(3), 173-184.

Stanfa, K. & Johnson, N. (2017). Improving reading fluency in braille readers using repeated readings. *Journal of Blindness Innovation and Research*. 7 (1).

Nedladdningsbar från:

<https://nfb.org/images/nfb/publications/jbir/jbir17/jbir070103.html>

Storliløkken, M., Martinsen, H., Tellevik, J.M., & Elmerskog, B. (2012). *Mobilitetsopplæring. Mobilitetsopplæring av barn, unge og voksne med synshemming*.

Specialpedagogiska institutionen

Trondheim: Tapir, akademiske forlag.

- Tierney Kreuzer, D. (2007). *An analysis of writing practices in 4th- and 5th-gradestudents with visual impairments*. Dissertation. P.1-35, 85-98. University of California, Berkeley with San Fransisco State University.
- Wall Emerson, R., Holbrook, C., & D'Andrea, F. (2009). Acquisition of literacy skills by young children who are blind: Results from the ABC Braille study. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 103 (10), 610 – 624.
- Veispak, A., Boets, B., & Ghesquière. (2012). Parallel versus sequential processing in print and braille reading. *Research in developmental disabilities*, 33, 2153 – 2163.
- Vik, A.K. & Fellenius, K., 2007. Coping strategies in reading: multi-readers in the Norwegian general education system. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, Sept, 545-556.
- Vik, A.K., & Lassen, L.M. (2010). How pupils with Severe Visual impairment Describe Coping with Reading Activities in the Norwegian School. *International Journal of Disability, Development & Education*, 57(3), 279-298.

Valbar litteratur

- Amato, S., Hong, S., & Rosenblum, L. P. (2013). The Abacus: Instruction by Teachers of Students with Visual Impairments. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 107(4), 262-273.
- de Verdier, K., & Ek, U. (2014). A longitudinal study of reading development, academic achievement, and support in Swedish inclusive education for students with blindness or severe visual impairment. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 108, 461–472.
- de Verdier, K. (2016). Inclusion in and out of the classroom: A longitudinal Study of

Specialpedagogiska institutionen

Students with Visual Impairments in Inclusive Education. *British Journal of Visual Impairment*, 34(2), 130-140.

Fellenius, K. Eriksson, Y., & Dominkovic. K. (2006). *Läsa högt för barn*. Studentlitteratur.

Figueiras, L., & Arcavi, A. (2013). A touch of mathematics: coming to our senses by observing the visually impaired. *ZDM*, 46(1), 123–133. doi:10.1007/s11858-013-0555-x

Gense, M. H. & Gense, D.J (2005). *Autism Spectrum Disorders and Visual Impairment. Meeting Students' Learning Needs*. AFB Press, American Foundation for the Blind.

Klingenberg, O. G. (2013). *Matematikk og elever som bruker punktskrift i opplæringen : En kartlegging av elevgruppen i forhold til undervisningsnivå gjennom førti år, og en dybdestudie av geometrilæring med tre elever i grunnskolen*. Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse Pedagogisk institutt: NTNU, Norwegian University of Science and Technology, Department of Education.

Sacks, S., & Wolffe, K. (2006). *Teaching social skills to students with visual impairments*. New York: AFB Press.

Sandnes, F. E. (2011). *Universell utformning av IKT-systemer*. Oslo: Universitetsforlaget.

Söderström, S. (2010). *Teknologibruk i den digitale enhetsskolen*. Trondheim: NTNU. Samfunnsforskning AS.

Åström, E. (2009). *Att lära, att göra, att klara*. Linköpings Universitet, Institutionen för Tema.

Delkurs 3: Bedömning av och för kunskapsutveckling i särskolan, 7,5 hp

Asp-Onsjö, L. (2011). *Dokumentation, styrning och kontroll i den svenska skolan*. Malmö: Malmö högskola. (s. 39-56).

Specialpedagogiska institutionen

- Black, P., & Wiliam, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability (formerly: Journal of Personnel Evaluation in Education)*, 21(1), 5-31.
- Ericson, B. (2010). *Utredning av läs- och skrivsvårigheter* (4. uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur.
- Gadd, M., & Parr, J. M. (2017). Practices of effective writing teachers. *Reading and Writing*, 30(7), 1551-1574.
- Hirsh, Å. (2011). A tool for learning? An analysis of targets and strategies in Swedish Individual Education Plans. *Nordic Studies in Education*, 31(01), 14–30.
- Lindström, L. Lindberg, V., & Pettersson, A. (2013). *Pedagogisk bedömning: att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap*. (3. Uppl. Ed.). Stockholm: Liber.
- Lundahl, C & Folke-Fichtelius, M. (Red.) (2010). *Bedömning i och av skolan – praktik, principer, politik*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 1-4, 8, 9 och 15.
- Runström Nilsson, P. (2012; 2014). *Pedagogisk kartläggning. Att utreda och dokumentera elevers behov av särskilt stöd*. Malmö: Gleerups Utbildning AB.
- Utöver detta tillkommer vetenskapliga artiklar.

Arbetsmaterial delkurs 3

- SFS 2010:800*. Skollagen. Stockholm: Allmänna Förlaget.
- Skolverket (2009). *Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? En kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer*. Stockholm: Fritzes kundtjänst.
- Skolverket, (2012a). *Skolverkets allmänna råd. Utvecklingsamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen – för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan*. Stockholm: Fritzes kundtjänst.
- Skolverket, (2014). *Skolverkets allmänna råd. Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Stockholm

Specialpedagogiska institutionen

Samtalsstrimman

Caplan, Gerald. (1970). *The theory and practice of mental health consultation*. New York: Basic Books Inc., Publishers. (s 19–34)

Gjems, L. (1997). *Handledning i professionsgrupper: ett systemteoretiskt perspektiv på handledning*. Lund: Studentlitteratur.

Killén, K. (2008). *Professionell utveckling och handledning: ett yrkesövergripande perspektiv*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Kinge, E. (2015). *Empati: närvaro eller metod*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Utöver detta tillkommer vetenskapliga artiklar.

Specialpedagogiska institutionen
